

VATAS-POSTI

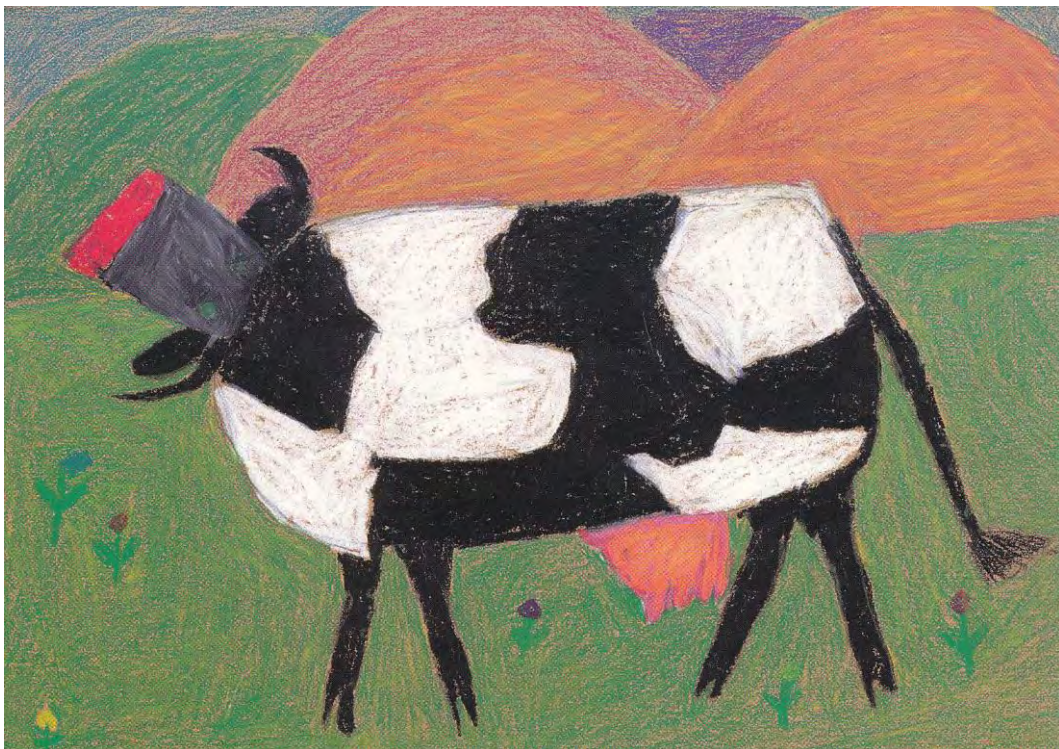
Vatasten sukuseura ry

Jäsenlehti n:o 11, huhtikuu 2016

Ulla Saura "Kalassa mökillä" 7- vuotiaana.

Timo Rasinperän vuodelta 1999 oleva piirustus, josta Imatran Linnalan 3. musiikkiluokka teki postikortin. Postikortit olivat yksi keino kerätä rahaa luokkaretkeen, jonka luokka teki musiikkikaupunki Wieniin.

Kannen kuva: Yrjö Kukkapuron tuoleja. Kuva Jukka Hirvonen

Lehteä toimittaa Vatasten sukuseuran tiedotusryhmä: Jukka Hirvonen, Aino Kurvinen, Anja Saura ja Anneli Saarinen

Painopaikka: Saimaprint Oy

Puheenjohtajan palsta

Kevättä kohti

Tätä kirjoittaessani, toisena aprillin jälkeisenä päivänä, on kevät keikkuen tulossa Pohjois-Karjalaankin. Kyläämme halkovassa Jänisjoessa on kohta kuukauden olleet ensimmäiset joutsenet lepäämässä ennen matkansa jatkumista pohjoisempaan.

Mutta kyllä meillä vielä lumen sulattamista on melko paljon jäljellä.

Hallituksen kokous 12.3.2016

Hallitus kokoontui puolimatassa, Imatralla. Mukaan oli kutsuttu myös tiedotus- ja sukututkimusryhmä, sekä DNA-yhteyshenkilö. Oli hieno todeta miten kaikki valitut ovat omistautuneet työlle sukuseuramme hyväksi. Aktiivisuutta osoittaa mielestäni hyvin se, että yhtä vaille kaikki kutsutut olivat mukana. Poissaolleellakin oli syynä sairauden aiheuttama poissaolo.

Meillä mukana olleillakin oli monella harmia sairausrintamalla. Eli voisi jopa sanoa edesmenneen tätini sanoin: Voi kättä, voi jalakoo, voi kyliee kummastakkii.

Esityslistalla oli meillä paljon asioita, mutta ilman kiirettä kaikki ehti ja jaksoi olla käsittelemässä kaikkia asioita ja suunnittelemassa sukuseuran toimintaamme.

Toisaalla lehdessemme on sihteerimme kirjoittama koonti tärkeimmistä hallituksen käsittelemistä asioista.

Kohti sukujuhlaa

Vajaa puoli vuotta enää aikaa, kun kokoonnumme sukujuhlaamme syyskuussa. Nyt on hieman muutettu päivämäärää ja muutettu myös paikkakuntaa. Aikaisemmin on kokoonnuttu Pohjois-Karjalaan, mutta nyt juhlimme Helsingissä.

Toisaalla lehdessemme on kutsu kokoukseen ja sukujuhlaan. Toivon, että hyvin moni sukuseuralainen vastaa kutsuun ja saapuu juhlaamme. Sukujuhlaamme valmistellut työryhmä on käynyt kokouksissa juhla-

paikassamme ja kehuu sitä sopivaksi juhlintaamme. TERVETULOA MUKAAN!

Jäsenmäärämme

Sukuseuramme jäsenmäärä on edelleen ollut ilahduttavasti noususuunnassa. Hallitus on todennut tämän miellyttävän asian ja toivoo nousun edelleen jatkuvan.

Meillä on mahdollisuus maksaa kerralla joko kahden tai kymmenen vuoden jäsenyys. Sitä on aika moni käyttänyt hyväkseen. Syyksi on mainittu mm. se, että kerran se vain kirpaisee, tai eipähän ihan heti unohdu maksaminen.

Taloudenhoitajamme kirjaisi mielellään uusia nimiä osoitteineen jäsenrekisteriimme. Katselisimmeko me kaikki tuttujamme sillä silmällä, että voisimmeko saada heidät mukaan sukuseuraamme.

Toive jäsenillemme

Hallitus kaipaa ja ottaisi mielellään jäseniltä ehdotuksia ja esityksiä sukuseurallemme. Mm. toteutukseltaan vaikeaksi osoittautunut jäsenten perhetietokortin täytettynä saaminen kaipaisi ideoita. Se olisi todella tarpeellinen saada mahdollisimman monelta täytettynä. Suunnittelussamme oleva sukukirja jäisi paljon vakaaksi elleemme saa siihen tietojen laittamiseen lupaa. Alle 100 vuotta nuorempia tietoja ei voida kirjassa käyttää ilman luvan saantia.

Kesää viettämään kohta

Takanamme alkaa olla melko vaihtuvainen talvi säiltään. On saatu nauttia lumesta, pakkasesta ja liukkaista keleistä. Meillä on kelirikko edessä, josta asiantuntijat epäilevät tulevan täällä pitkän ja hankalan. Se tiedetään varmaan jo kuukauden jälkeen onko veikkaukset oikeat.

Sukujuhlassa jo sitten tiedämme minkälainen kesä on saatu nauttia. Yksi on ainakin varmaa, aika on valoisampaa kuin talvella.

Kaikille Teille hyvää kevättä ja kesää toivottaa Kyösti Vatanen

Jouko Vatanen

Jo ennen sukuseuran perustamisajankohtaa (2010) mietimme, kuka on kuvataiteilija Jouko Vatanen, jonka tietoja löytyy internetistä. Olisi mielenkiintoista tietää hänestä enemmän.

Syyskuun lopulla saateltiin Arvo Vatanen viimeiselle matkalleen Hietaniemen krematorion kappelissa. Sekä kappelissa siunausta että myöhemmin muistotilaisuutta kuvasi selvästi ammattitaitoinen valokuvaaja, Arvon serkku. Hän esittäytyi Jouko Vataseksi, jolta saimme kutsun Suomalainen työ -näyttelyn avajaisiin 1.10.2015 Galleria Hopeinen sivellin -tiloihin. Lupasimme myöhemmin ottaa yhteyttä ja tutustua paremmin.

Kuka Jouko Vatanen

Sovimme tapaamisen Joukon uuteen taiteilijakotiin Myllypuroon. Päivä oli harmaa ja kolea kevättalven päivä, mutta jo vastaanotto oli mitä sydämellisintä ja lämmin, sisällä oli valoisa ja aurinkoinen tunnelma. Ateljeen seinillä ja seinänvierustoilla oli monia lämpimän väreillä maalattuja eri kokoisia Joukon öljyväritöitä.

Jouko on syntynyt 11.4.1956 Konnevedellä, jonne hänen isänsä, Paavo Vatanen oli muuttanut luovutetusta Karjalasta, Harlusta. Harlun talo oli iso ja siinä toimi kyläkauppa. Konnevedellä Joukon kotona asui myös isoäiti Lyydia (Lyyti), joka oli siis myös Arvon isoäiti.

Jouko sekä kuvat Konneveden kotitalosta ja Harlun talosta.

Jouko piirteli pienestä lähtien ja tiesi jo varhain, mikä hänestä tulee isona. Hän aloitti öljyvärimaalauksen alle 15-vuotiaana. Töiden perusteella hän pääsi Taideakatemiaan kaksiviikkosiin pääsykokeisiin, mutta oli alle

16-vuotiaana liian nuori opiskelijaksi. Niinpä hän keskikoulun jälkeen meni Limingan taidekouluun, missä opetettiin mm. piirustusta, maalausta ja kuvanveistoa.

Joukon maalausten lämpimät värit ja struktuuri eivät tule oikeuksiinsa musta-valkokuviissa. Takakannessa onkin värikuvana yllä oleva lopputyö Taideteollisesta korkeakoulusta sekä seuraavan sivun maalaus.

Monipuolinen tekijä ja kuvallisen alan kouluttaja

1980-luvun lopulla Jouko oli töissä kolme vuotta Helsingin kaupungin tiedotustoimistossa, jossa hänellä oli eläkevirka, mutta jäi vapaaksi taiteilijaksi. Hän suoritti loppuun opinnot sekä Helsingin opettajakoulutuslaitoksessa sekä Taideteollisessa korkeakoulussa, nykyisessä Aalto-yliopistossa, mistä valmistui taiteen maisteriksi (TaM) vuonna 1994.

Jouko on opettanut öljvärimaalauksen lisäksi viestintää ja markkinointia, tietotekniikkaa ja journalismia. Hän opettaa edelleen öljvärimaalausta työväenopistossa.

Valokuvaus kuuluu tämän yhden miehen yrityksen työnkuvaan. Hän käy kuvaamassa

taideteoksia, rakennuksia, maalauksia, tuotteita, tapahtumia, tiloja ja arkkitehtuuria, työtä ja ihmisiä (kirjailijoita, suurlähettiläitä, muusikoita, taiteilijoita). Hän tuo mukanaan kameran ja studiovalot, kuvaa häitä ja hautajaisia, tekee kuvakirjat ja canvas-tulosteet, taitaa hd-videot ja panoraamat, taittaa esitteet ja kirjoittaa tekstit, tekee kuvitukset ja kuvankäsittelyt.

Runsas vuosi sitten valmistui nykyinen ateljee-omakotitalo uuteen puutalokylään Myllypuron vesitornin juurelle. Jouko itse teki talon luonnoksen ja pienoismallin, olipa rakennusmiehenäkin naulaten talon seiniä. Rakennustyön öljvärimaalaukset syntyivät jälkikuvina eri työvaiheista. Näitä maalauksia oli esillä Suomalainen työ –näyttelyssä, josta alussa oli maininta.

Maalaamisesta

Maalaamisessa on rytmi ja liike, jotka tulevat tunteesta ja hetkestä. Luonto ja vuodenajat vaikuttavat väreihin ja rytmiin. Jokainen veto on harkittua.

Mottoni on: ei tarvitse olla onnellinen kokeakseen iloa. Toivon että maalaukseni tuottavat iloa ja auttavat nauttimaan jokaisesta hetkestä tässä maailmassa.

Mieluisimpia värejä on oranssi, lämmin energia. Esimerkiksi kuvan taulu on ollut lainassa vanhainkodissa, missä vanhukset kävivät "lämmittelemässä" maalauksen äärellä.

*Tärkeintä on **Työn kauneus ja Työn ilo!***

Tärkeimmät yksityisnäyttelyt

2003 Galleria Bakeliittibambi, Helsinki

2000 Varkauden taidemuseo

2000 Pieksämäen kulttuurikeskus Poleeni

1999 Galleria Bakeliittibambi, Helsinki

1998 Gallery LaPapessa, Wien

1987 Gallery Cachet, Wien

1995 Halosten säätiön taidemuseo, Lapinlahti

Hiilipiirroksia Wienin Albertinan graafisen taiteen kokoelmissa. Edellinen suomalainen on Pentti Kaskipuro vuonna 1964.

Elokuva- ja tv-tuotanto

1991 Tuhatkasvoinen sankari, dokumenttielokuvan työryhmä Olli Lyytikäisestä TV2:lle (Studio Ami oy)

1988 Baskien maa, dokumenttielokuvan työryhmä Baskimaan kulttuurista TV2:lle (Metafilmi & Video)

1988 Elokuva "Taivaan lahja" (Enokuva Oy), Valtion elokuvapalkinto

1987 Full Service, dokumenttielokuvan työryhmä Suomen huoltoasemakulttuurista Neste Oy:lle (Metafilmi & Video)

1987 Kohti puhdasta maata, dokumenttielokuvan työryhmä J.O. Mallanderista TV2:lle (Metafilmi & Video)

1986 Yön yli (Enokuva Oy), Valtion elokuvapalkinto

Teksti: Aino Kurvinen ja Anja Saura

Kuvat: Aino Kurvinen

Ilma Vatasen muisteluksia

s. 1887, k. 1981

Kappale sukumme historiaa sikäli kun muistan ja olen kuullut kerrottavan.

Kuulun maanviljelijä Paavo Vatasen ja vaimonsa Anna-Kristiinan o.s. Karvonen seitsemänpäiseen lapsiparveen, joista jo kolme pienenä sai kutsun manan majoille, meidän neljän päästessä aikuisiksi. Sisaruksistani vanhin Hilja Susanna oli tuon toisen nimensä perinyt mummoltaan, isänsä äidiltä, josta myöhemmin kerron enemmän. Kun sisareni Hilja Susanna pääsi aikaihmissen ikään, tuli samoihin aikoihin naapuripitäjästä Kontiolahden Lehtoin kylän Mustavaarasta maanviljelijän poika kylämme kansakoulunopettajaksi. Hän oli vasta Sortavalan seminaarista päässyt nuori, erikoisen lahjakas mies. Eipähän silloin olisi vähälahjaiset saloseudulta kotinurkkia kauemmas opintielle lähteneenkään.

No, sitten tuo nuori opettaja alkoi katsella Hilja Susannaa ja jo seuraavana vuonna 1902 heidät vihittiin avioliittoon. Tuohon opettajaperheeseen syntyi sitten kahdeksan lasta, joista vanhin on Aili - tytär, s. 1903. Kun hän vuorostaan oli kehittymässä aikuiseksi, tuli samoihin aikoihin kylämme osuuskauppaan Rääkkylästä nuori, komea kaupanhoitaja Pekka Makkonen. Ja kun kauppa sijaitsi koulun vastapäätä, toisella puolen tien, alkoivat nuoret katsella toisiaan, ja jo

Ilma Vatasen, 20.6.1887-28.4.1981, kuva on kirjasta Entiset mänimet: Heinävaaran kyläkirja

parin vuoden kuluttua hekin solmivat avioliiton. Heidän elämästään en enempää kerro, koska perheessä vielä kaikki elää ja hyvin menestyy, vaan siirryn kertomaan taaksepäin Ailin äidin suvusta:

Hilja Susannalla oli kaksi veljeä , Tauno Paavo ja Aatto Veikko sekä sisar Ilma Maria. Heidän isänsä oli syntynyt v. 1848 Kiihtelyksen Heinävaarassa, jossa syntymäkotinsa maatila, silloin toistatuhatta hehtaaria, oli ollut jo monta miespolvea Vatasten hoidossa. Hilja Susannan isällä oli kaksi sisarta Anna, joka meni naimisiin Joensuuhun Penttilän sahan Patron Cederbergin kanssa ja Elin, joka vietiin miniäksi Mulon Rantalan hovin Hirvolaan. Ainut veli Matti meni Amerikkaan ja sinne kuolikin v. 1911.

Hilja Susannan isoisä eli ukko oli silloisten ruotsinkielisten kirkonkirjojen mukaan Pähl Andersson "Watain" (Paavo Antinpoika) s. 26.2.1817, k. 1857.

Hän oli perinyt kauppiasverta, koska veljiensä kanssa harjoitti silloista kaupankäyntiä, keräten maakunnasta voita ja nahkoja, vieden ne sitten hevoskyydillä Pietariin, jossa sai vaihdetuksi jauhoihin ja suoloihin ja joita sitten kotiseudullaan möi edelleen. Tästä hommasta sai Vatalan talo Saksa-Vatalan nimen. Isoisän veli Antti muuttikin myöhemmin vastaperustettuun Joensuun kaupunkiin vakituiseksi kauppiaksi, jonka poika Paavo Vatanen oli Pietarin lähellä Inkerin maalla luterilaisen seurakunnan pappina (Keltto-Rääpyvän kirkkoherra v. 1892) ja sinne kuolikin. Tytöt joutuivat Joensuuhun naimisiin, toinen Kasöör Partaselle, toinen, Liisi, Lyseon rehtori Virtamolle. Hilja Susannan äidin suvusta en paljon tiedä. Sen vaan, että hän oli syntyisin Kontiolahden Selkien kylästä, josta hänen isänsä Juho Karvonen muutti lampuodiksi eli tilan vuokraajaksi Paavo Vatasen syntymäkotiin, josta tytär Anna-Stiina tuli Paavolle vaimoksi.

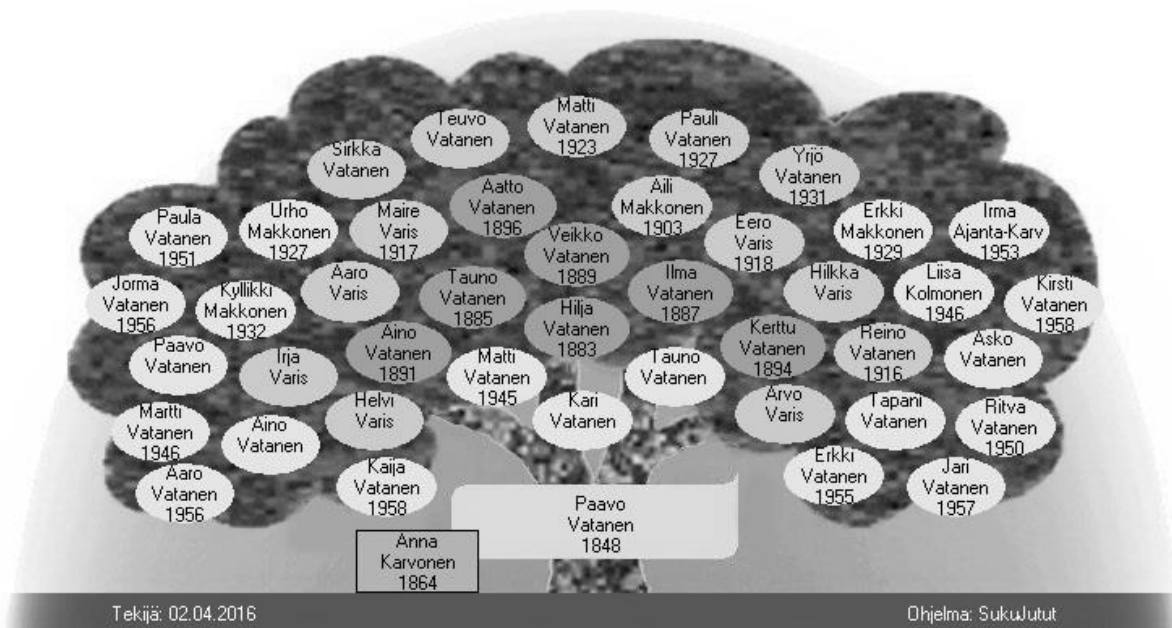
Paavon äiti, Hilja Susannan mummo, Susanna Parviainen, s. 20/2 1818 Kiihtelysvaaran Huhtilammin Raatevaaran tilalla. Hänen isänsä oli muuttanut sinne Oskolan kylästä, jossa Parviaisten suvusta jo mainitaan kolmesataa vuotta takaperin. Tuolla Susanna-mummolla oli seitsemän veljeä, joista viisi oli saanut myöskin syntymälahjaksi kauppiasverta. Ja ovat sitten muuttaneetkin, Simo, Heikki ja Pekka kauppiaksi Joensuuhun, jossa kaikki ovat hyvin menestyneet. Mikko on

taas mennyt Jyväskylään ja Eerik silloiseen Pietariin, josta mainitaan, että hänellä on ollut siellä sukunsa valimo ja Pietarin suurimpia kauppoja. Jyväskylän Mikko on sitten kutsunut serkkunsa Johan (Janne) Parviaisen puotipojaksi ja sitten melkein lahjoittanut tälle kauppansa, kun omat lapsensa oli saanut kaikki koulutetuksi, joista Emmi-tytär oli mennyt avioliittoon kirjailija Arvid Järnefeltin kanssa.

Nuo Joensuuhun muuttaneet veljekset ovat olleet suuriperheisiä. Pekallakin kolmetoista lasta. Simolla ja Heikillä samoin. Heidän tyttärensä ovat joutuneet silloisen alkavan Joensuun suurimmille kauppiaille ja virkamiehille puolisoiksi. Simon tai Heikin tyttö Hanna on ollut silloisen Lyseon rehtorin Vallan puolisona, jonka poikien lapsia on vieläkin Joensuussa.

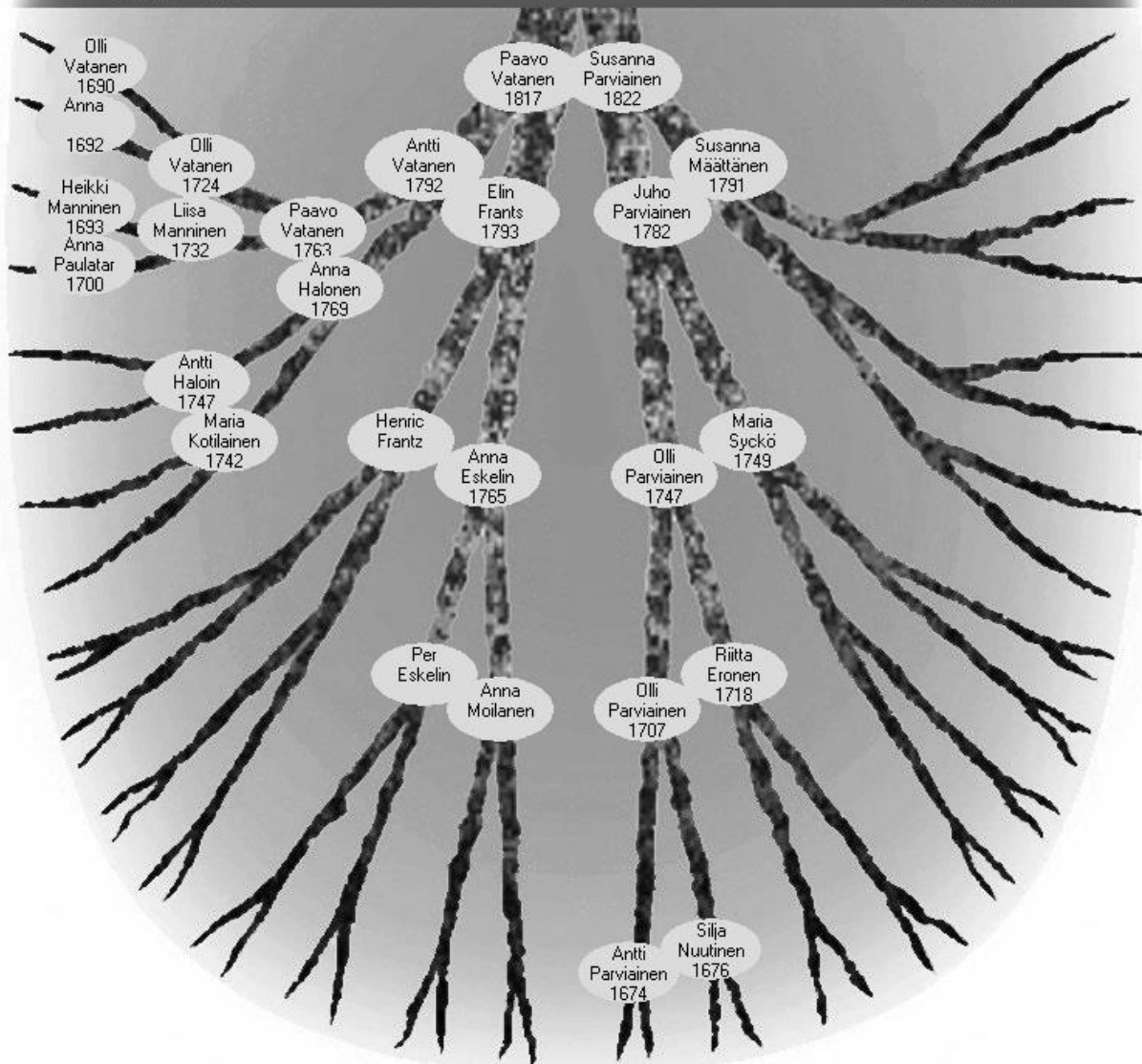
Tuo pitäjästämme lähtenyt Vatasten ja Parviaisten suku on levinnyt ympäri Suomen, ja suurin osa heistä on ollut yritteliästä ja lahjakasta väkeä. Joten Parviaisten sukuseuran kokouksissa heitä tapaa paljon monina virkamiehinä, vaan vähemmän kauppiaina. Joten sananparsiksi käy toteen: "Pojasta polvi muuttuu."

Urho Makkonen löysi Ilma Vatasen muistelmat vanhempiansa jäämistöstä ja kirjoitti niistä kopion. Tekstissä esiintynyt Hilja Susanna Parviainen on Ilman sisko ja Urhon isoäiti. Pekka Makkonen välitti tekstin sukuseuralle.

Tekijä: 02.04.2016

Ohjelma: Sukujutut

Ilma Vatasen sukupuu. Keskushenkilönä on Ilman isä Paavo Vatanen.

Arvon mekin ansaitsemme

Arvo Vatanen (1939-2015) on ollut kahdesti esillä Vatas-postissa: Numeron 1 kannessa vuonna 2010 oli Arvon suunnittelema Vatasten sukuseuran logo ja lehden sisällä oli tekijän haastattelu. Siinä kerrotaan Arvon ansioista graafikkona ja valokuvaajana. Viime numeron takasivulla on tieto Arvon kuolemasta. Siinä kerrotaan, miten ”Arvo tunnettiin luovana, persoonallisena, värikkään räiskyvänä ihmisenä ja huumori oli aina mukana hänen elämässään.”

Arvo kirjoitti joukon kirjoja elämänsä vaiheista. Ne täydentävät kuvaa Arvosta: hän on toisten kohtaloihin eläytyvä ja syvästi uskova ihminen, jonka lapsuutta ja nuoruutta varjostaa hyvin vaikea tuberkuloosi. Arvo kouluttaa itsensä graafikoksi. Hänen sydämessään todetaan rytmihäiriö, joka heikentää työkykyä yli kahdeksikymmeneksi vuodeksi. Arvo toipuu ja kirjoittaa tunnetuimmat teoksensa.

Kerron seuraavassa Arvon kirjoista, ensiksi siinä järjestyksessä kuin hän niissä itse kuva elämäänsä.

Arvon mekin

ansaitsemme (1997). SLEY kirjat (Suomen luterilainen evankeliumiyhdistys).

Kirja on kertomus sairaasta lapsesta, joka joutuu viettämään monta vuotta erossa perheestään tuberkuloosiparantolassa. Arvon isä kaatui talvisodassa pojan ollessa yhden kuukauden ikäinen evakkolapsi. Äiti meni uusiin naimisiin ja perhe asui Sonkajärvellä. Arvo sairastaa kotona, mutta joutuu kuitenkin tekemään talon töitä siinä kuin muutkin.

Kolmetoistavuotiaana Arvo joutuu Jyväskylään sairaalaan. Sairaalassa kuluu kolme vuotta. Arvolla on tuberkuloosi selkärangassa, joka kipsataan liikkumattomaksi. Äiti ei koko aikana käy kertaakaan katsomassa, mitä pojalle kuuluu. Hänellä on omat murheensa; harvoissa kirjeissään hän kertoo oman elämänsä huolista. Vaikeinta Arvolla on jouluna, jolloin muita lapsia muistetaan. Samassa huoneessa olevat toiset pojat ovat kaikki, mitä hänellä on. Unohdettuna olemisen kipu tuntuu omasta ja toistenkin puolesta. Lääkäreiden lausunnot ovat synkkiä: ei ole mitään toivoa siitä, että Arvo joskus kävelisi. Kirjan sanoma on lasten unohtuminen laitokseen, joka on omalaatuinen eristetty maailmansa.

Kertokaa se hänelle (1997). Aika Oy, kristilliset kirjat.

Kirja on jatkoa edelliselle. Epäonnistunut selkärangan leikkaus johtaa jalkojen täydelliseen halvaantumiseen ja tunnottomuuteen. Sairaalan ainoa lääkintävoimistelija ei kuitenkaan anna periksi. ”Jumppari” saa Arvon jalat toimimaan ja vähitellen elämä herää. Kirja on kertomus kärsivällisestä odotuksesta ja uskosta. Loppu on onnellinen tarina sairaalasta pääsystä ja rakkaudesta.

Arvo alkaa piirtää sairaalassa ollessaan. Toipilasaikanaan hän opettelee myös valokuvausta. Lääkintävoimistelija rohkaisee ja antaa hänelle elämänuskoa. Vuonna 1958 lääkäri kiittää Arvolta tilaamaansa piirrosta: ”Maalariksi voi tulla, piirtäjäksi täytyy syntyä.”

Epärytmiä, runoja (1995).

Littera

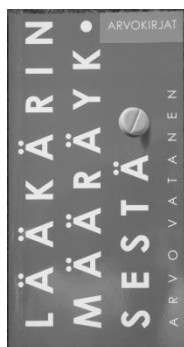
Arvo on kirjoittanut kooltaan piskuisen runokirjan. Sivuja siinä on 65 ja jokaisella vain muutama rivi tekstiä. Aiheena on elämä, kuolema, rakkaus ja usko. Pari runoa esimerkiksi: ”Kymmenen minuuttia sitten olin nuorempi. Olenko nyt viisaampi?” tai kokoelman viimeinen runo ”Aika on rahaa, sanotaan. mutta minä sanon teille: aika on Jumalan.”

Lääkärin määräyksestä

(2009). Arvokirjat.

Tämä on ”kertomus siitä, miten Arvo toipui aikaansa seuraamattoman lääkärin hoidon seurauksista aikaansa seuraavan, samoin koululääketieteen keinoja käyttävän lääkärin hoidossa.” Kuten edellä kerroin, Arvolla todettiin v. 1967 sydämen rytmihäiriö, jota hoidettiin kovalla lääkityksellä (mielialaan vaikuttavilla, verenpaine- ja veren ohennuslääkkeillä ym.). Vuonna 1985 Arvolle myönnettiin taitelijaeläke ja hän toteaa kavereiden kuitanneen elämäntilanteensa: ”koskahan se keikahtaa”. Arvo kokeilee uskolla parantamista ja puoskarointia eli ”vaihtoehtolääketiedettä”, mutta niistä ei ole apua. Lopulta apteekkari vihjaisee, että Arvon vaivat saattavat osaksi johtua kovasta lääkityksestä. Arvo pääsee v. 1998 tunnetun neurologi Markku Partisen potilaaksi. Partinen vähensi tuntuvasti lääkitystä ja Arvon vaivat paranevat. Kirja on päiväkirja tapahtumista näiltä vuosilta ja matkakuvauksia toipumisen

jälkeen. Arvo käy Virossa, Inkerissä, Syvärillä, Jäämerellä, Burjatiassa, Japanissa, Afrikassa ja Venetsiassa. Hän vertaa japanilaista muotoilua suomalaiseen

Postia

Viipurista

(2004). Kirjapaja.

Arvo oli etevä valokuvaaja, ja se näkyy. Teksti on suorasanaisen ja runomuodon väliltä, sympaattisesti kaupungin nykyisen väestön elämään paneutuvaa. Tietenkin vanhojen ja hienojen, nyt rappiolle päästettyjen talojen kuvaaminen on haikaa. Kirja lähtee liikkeelle linnasta ja venäläistä työtä edustavalta rautatieasemalta. Nehän ovatkin aikamoinen vastakohta toisilleen. Seuraavaksi siirrytään Punaisenlähteen torille ja Salakkalahteen ja niin edelleen. Lopuksi on kaupungin karttoja eri vuosilta. Kaupungin rakentamiseen osallistuneet arkkitehdit (siis suomalaiset) ja heidän työnsä tulevat hyvin kuvatuiksi. Tämä Arvon kirja sai kiitosta sekä tekstinsä että kuviansa ansiosta.

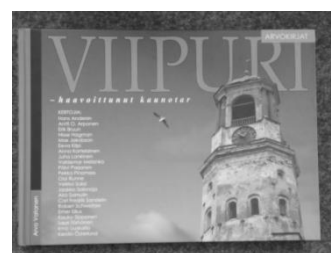

Viipuri, haavoittunut

kaunotar (2011).

Arvokirjat.

Viipuri oli Suomen toiseksi suurin kaupunki. Arvo kutsui yli kaksikymmentä nimekästä kirjoittajaa kertomaan sotia edeltäneestä Viipurista. Kukaan ei kieltäytynyt. Esseiden kirjoittajina ovat muun muassa Max Jakobson, Eeva Kilpi, Aira Samulin ja Kauko Sipponen. Arvon hienojen valokuvien täydennyksenä on

edustava kokoelma mustavalkoisia kuvia menneestä maailmasta. Kirjasta oppii sen, miten tärkeää Viipurin talouselämä aikoinaan oli maallemme ja miten virkeä henkinen elämä kaupungissa kukoisti. Painojälki on tässä, kuten Arvon edellisessäkin Viipuri-kirjassa suorastaan loistavaa.

Suomalainen Design

(2008). Arvokirjat.

Arvo piti tätä kirjaa pääteoksenaan. Arvo toimi pitkään graafikkojen yhdistyksen Grafia ry:n sihteerinä ja sitten puheenjohtajana. Kirja on tavallaan yhdistyksen 75-vuotisjuhlakirja. Arvo kutsui suomalaisen muotoilun eri alojen mestareita kertomaan työstään ja edesmenneiden muotoilijoiden ansioista. Meitä tietenkin

kiinnostaa, että joukossa on ainakin neljä Vatasten sukuun kuuluvaa: Yrjö Kukkapuro, Armi ja Ristomatti Ratia ja tietysti Arvo itse. Koska Arvo on kirjan suunnitellut, hän esittelee oman alansa eli grafiikan ensiksi. Mukana ovat niin julistetaitelijat kuin pilapiirtäjätkin. Tove Jansson on tietenkin oma lukunsa. Sananlaskujen kuvittaja Erkki Tanttua edustaa hiukan vakavampaa puolta. Toinen puoli kirjasta keskittyy käyttöesineiden muotoiluun: jokapäiväinenkin tavara voi olla tarkoituksenmukainen ja kaunis. Kuvitus on tällaisessa kirjassa ensiarvoisen tärkeä. Arvo on alan taitajana valinnut kuvat ja tekstit, jotka täydentävät toisiaan erinomaisesti. Kirja ei luonnollisesti voi esitellä kaikkea maamme muotoilua, mutta on mainio läpileikkaus alasta.

Anssi Saura

Sukulapaskipailu

Sukuseurojen Keskusliitto ja Karjalaisten Sukuyhteisöjen Liitto ovat järjestäneet sukulapaskipailun. Vatasten käsityöntaitajien toivotaan tuovan tai lähettävän suunnittelemansa suvun nimikkolapaset sukujuhlaamme 17.9.2016 nimimerkillä varustettuna. Juhlavieraiden valitsema suosikkityö palkitaan ja työ lähetetään valtakunnalliseen kilpailuun. Lapasten nimi voi olla Vatasten vanttuut tai jokin muu itsekeksitty osuva nimi.

Valtakunnalliseen kilpailuun voi osallistua myös suoraan lähettämällä kilpailutyönsä Sukuseurojen Keskusliittoon (Sokerilinnantie 7 E, 02600 Espoo) 26.9.2016 mennessä. Tietoja kilpailusta on osoitteessa <http://www.suvut.fi/keskusliitto/>

KUULUMISIA SUKUTUTKIMUKSESTA

TAULUMÄÄRÄT 4.4.2016

<u>sukuhaara</u>	<u>kantaisä</u>	<u>tauluja</u>	<u>henkilöitä</u>
Tuupovaara	Pekka Vatanen lapset: Olli s. ?, Pekka s. 1715	972	4529
Hammaslahti, Heinävaara	Olli Vatanen, Katisenlahti lapset: Olli s. 1660, Tuomas s. 1666	393	2059
Tohmajärven Vatala	Olli Vatanen s. 1686	173	819
Iisalmi Kääriänsaari	Kasper Vatanen Wadell s. 1692	364	1977
Iisalmi (Lapin)	Johan Vatanen Vass 1723	73	355
Iisalmi Korpijärvi	Olli Vatanen s. 1718	12	68
Karttula Punnonmäki	Lauri Vatanen s. 1710	7	36
Kartt. Punnonmäki 2	Johan Vatanen s. 1746	48	252
Kerimäki Jouhenniemi	Juho Vatanen, lapset: Kalle s. 1721 Olli s. 1726	150	748
Kerimäki Muhola	Juho Vatanen s. n. 1705	154	998
Sääminki	Juho Vatanen n. 1723	21	98
Nurmes Rautavaara	Pekka Vatanen, lapset: Olli s. 1675, Pekka s. 1677	107	571
Pielisjärvi	Risto Vatanen s. 1735	98	709
Muolaa	Tahvo Vatanen s. 1758	53	277
Kostamus 1 (Viena)	Andreij Vatanen	72	252
Kostamus 2 (Viena)	Huotari Vatanen	23	99
Kostamus	Huotari Trohkimanp. Vatanen s. n. 1828	3	8
Yhteensä		2 723	13 855

Yllä olevasta taulukosta puuttuvat: Huittinen (Kalle Vatanen s. 1880, 4 taulua), Pyhäjärvi-Iisalmen mlk. (Juho Vatanen s. 1800, 14 taulua), Rautalampi (Paavo Vatanen s. 1710, 4 taulua).

Aikaisemmin (jäsenlehti n:o 8 ja sukuseuran kotisivut) erillisinä sukuhaaroina mainitut Karttula Tallus A, Karttula Tallus B, Pielavesi Tallus, Maaninka ja Maaninka Venäjänsaari sisältyvät nyt Iisalmi Kääriänsaari -sukuhaaraan.

Kolmesta sukuhaarasta on saatu ja testattu DNA-näytteet. Käytetty testi Y67 on sopiva ja halpa. Saadut tulokset ovat lupaavia. Seuraavaksi tulisi löytää yksi testattava Heinävaaran, Vienan, Lapin, Kerimäen ja Iisalmen Vatasista.

Jukka Hirvonen ja Anja Saura

Vata 2

Vatas-postissa oli pari numeroa sitten kirjoitus "vata" -nimisestä valkokukkaisesta rantakasvista. Elias Lönnrot oli kuullut kansan käyttäneen tätä nimeä, joka johtunee siitä, että aallokko saattaa heittää rennon kasvin vata-nimistä kalaverkkoa muistuttavaksi keräksi. Kerrottakoon siis siitä, millainen verkko vata on. Se on ilmeisesti verkoista vanhin. Kuinka vanha?

Kuva 1: Vadalla pyyntiä Turussa 1400-luvun alussa tehdyssä käsikirjoituksessa, joka sisältää kuningas Maunu Eerikinpojan maanlain.

Maailman vanhin tunnettu kalaverkko on löydetty Suomesta v. 1914 (myöhemmin on Saksasta tosin löydetty ehkä samanikäinen). Kymmenentuhattaneljäsatä (10 400) vuotta sitten kalastajan ruuhi kaatui Antreassa. Itämeri ei tuolloin vielä ollut syntynyt, vaan sen paikalla oli jääkauden jälkeinen järvi. Savipohjaan noin kymmenen metrin syvyyteen painui muiden pyyntivälineiden lisäksi kolmenkymmenen metrin pituinen ja puolitoista metriä leveä verkko. Se oli punottu pajun niinestä, kohot oli veistetty kiviveitsellä männyn kaarnasta ja painot olivat puolikiloisia kiviä. Ne oli sidottu nokkosesta tehdyllä

rihmalla. Verkon silmäväli oli 6 cm, joten mitään pieniä kaloja ei ollut tarkoitus pyytää. Verkko on nähtävissä Kansallismuseossa.

Vata on Antrean verkkoa paljon yksinkertaisempi pyydys. Se on nuotan perustyyppi. Kansatieteilijä Uno Sireliuksen mukaan vadan tuntevat kaikki suomalais-ugrilaiset kansat Uralin takaisia ja unkarilaisia myöten. Vadan vanha nimi "kulle" palautuu yhteiseen suomalais-ugrilaiseen kantakieleen ja tuohisen kohon nimi "pul" elää edelleen sanana "pullo". Vadan vetäjät kahlaavat vedessä kuljettaen pyydystä välissään pitkin pohjaa (kuva 2). Kun kaloja näkyy tarpeeksi, apaja kierretään rannalle päin. Kiinnipitoa varten vadan molemmissa päissä eli siuloissa on sauvat eli kahlepuut. (Kuva 3). Näiden välissä oli verkon seinä. Kylmän veden aikana pyytäjiä on kolme: silloin kaikki kulkevat maalla, yhden kannattaessa pitkällä riu'ulla vadan ulkosiulaa, toisen vetäessä sitä köysillä rannalta vinosti eteenpäin ja kolmannen pidellessä sisäsiulaa rannalla. Jotta vata ei vedettäessä menisi köysimäiseksi, se pauloitetaan ylä- ja alareunastaan. Nuotan ottavuus riippuu pauloituksesta. Se tehdään vadan havaksen (verkon kudoksen) ollessa hiukan koottuna. Näin se ei antaisi perään läpipääsyä hakevalle kalalle, vaan tartuttaisi sen verkkoon.

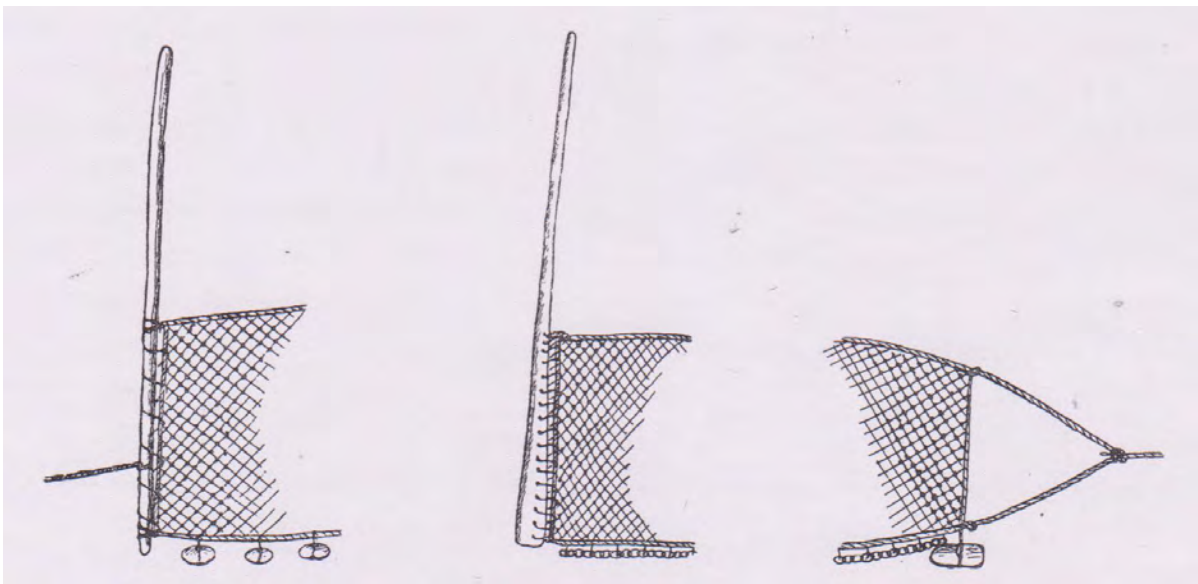
Uno Sireliuksen mukaan "kulle"-niminen vata jäi Suomessa käytöstä jo kivikauden keskivaiheilla, ilmeisesti siksi, että sen tilalle tuli kehittyneempiä nuottatyyppisiä. Kulle palasi myöhäisellä kivikaudella "vata"-nimisenä Itämeren etelä- ja länsipuolelta. Saksaksi se on "Wate" ja ruotsiksi "vada".

Tämä nimi tunnetaan myös Venäjältä. Kustaa Vilkunan mukaan "rantavata" on tavallisimmin mainittuja pyydyksiä 1700-luvun perukirjoissa

ja vielä 1857 se on ollut paikoin tärkein kalanpyydyks rannikolla. 1800-luvun loppuun mennessä se oli hävinnyt kokonaan käytöstä. Ohuesta puuvillalangasta tehdyt verkot korvasivat nuotat. Antrean verkon tapaisiin paksusta niinestä tehtyihin verkkoihin kalat tuskin eksyvät muuten kuin vahingossa. Siihen piti kalat ajaa pelottelemalla.

Kuva 2. Vadalla pyyntiä Kargašinossa Venäjän mordvalaisalueella. Kansantieteilijä A. O. Heikelin piirros vuodelta 1888.

Kuva 3. Esimerkkejä vadan alapauloituksesta Kymijoen alueelta (U. T. Sireliuksen piirros).

Kirjoitusta varten olen tutustunut Kansallismuseossa ja Museovirastossa olevaan aineistoon ja kirjallisuuteen. Tärkeimmät lähteet ovat:

Minkkinen, V. 2000. Kalastusvälineiden levintä Suomessa maalöytöjen perusteella. –Muinaistutkija 2000 (1): 12-29.

Sirelius, U.T. 1906. Kappale suomensukuisten kansain kalastushistoriaa. – Suomalais-ugrilaisen Seuran aikakauskirja.

Sirelius, U.T. 1919. Suomen kansanomaista kulttuuria. – Otava.

Vilkuna, K. 1935. Varsinaissuomalaisten kansanomaisesta taloudesta. Kansatieteellinen tutkimus. – WSOY.

Anssi Saura

Sukujuhla ja vuosikokous lauantaina 17.9.2016

Kokoushotelli Sofia, Kallvikinniementie 35, Helsinki

Ilmoittautuminen ja tulokahvi klo 11 alkaen, lounas klo 12 – 12.50

Erikseen ilmoittautuneille Tullaan tuttaviks -työpaja klo 9. Hinta 10 €, ilmoittautuminen sukujuhlaan ilmoittautumisen yhteydessä. Osallistumismaksu tulee kokonaisuudessaan sukuseuralle!

Katso työpajan esittely seuraavalta sivulta.

Klo 13 sukukokous

Klo 15 Sukujuhla:

Musiikkia

Juhlapuhe, professori Yrjö Kukkapuro

Lausuntaa, Anna-Liisa Remes

Katsaus sukututkimukseen

Yhteislaulua

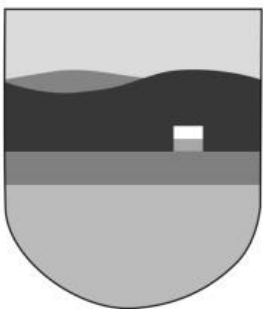
Päiväkahvi

Juhlan jälkeen DNA-tutkimusten tulosten esittelyä halukkaille ja sukuhaarojen tapaamisia

Ilmoittautumiset Sihteeri Matti Koposelle 21.8. - 5.9.2016 puh. 040 5690491 tai sähköpostilla: matteus.koponen@gmail.com

Osallistumismaksu 40 €/henkilö (sisältää tulokahvin, lounaan ja iltapäiväkahvit) sukuseuran tilille IBAN FI19 5047 0720 0361 48 tai paikan päällä. 4 – 12 -vuotiaat puoleen hintaan ja alle 4-vuotiaat ilmaiseksi.

Lämpimästi tervetuloa!

Kokouskutsu

Vatasten sukuseura ry

Vuosikokous pidetään lauantaina 17.9.2016 klo 13.00
Kokoushotelli Sofiassa, Kallvikinniementie 35, Helsinki.
Käsitellään sukuseuran sääntöjen mukaiset asiat.

Tervetuloa!

Vatasten sukuseuran hallitus

Näin pääset Kokoushotelli Sofiaan

Helsingin keskustasta ja Helsinki–Vantaan lentokentältä on vain 20 minuutin ajomatka Sofiaan. Keskustasta pääsee metrolla Vuosaareen, josta hotellille taksilla (n. 12 €). Taksiasema on metron kauppakeskus Columbuksen puoleisen uloskäynnin vasemmalla puolella.

Omalla autolla

Jos tulet Kehä 1: Aja Itäkeskukseen tai jos tulet Kehä 3: Aja Itäväylää Itäkeskukseen, josta aja Vuosaaren suuntaan. Vuotieltä Kallahden rampista ylös ja oikealle. Tulet Leikosaarentien risteykseen. Käänny oikealle ja aja suoraan kunnes näet vasemmalla Sofian opasteet. Käänny vasemmalle ja aja Kallvikinniementietä 1,2 km. Sofia on oikealla Kallvikinniementie 35.

Kokoushotelli Sofia on saanut asemakaavamuutoksen myötä uuden katuosoitteen Kallvikinniementie 35. Osoitteen päivittyminen navigaattoreihin ja karttoihin vie kuitenkin aikansa, joten toistaiseksi Sofiaan löytää myös vanhalla osoitteella Kallvikintie 28.

Opastuksessa käytetty Sofian sivuja www.sofia.fi

Sukujuhlaa edeltävän "Tullaan tuttaviks" – työpajan esittely

Hei, kaikki!

Työpajassa harjoitellaan ilmaisun perustaitoja: keskittymistä, kuuntelemista, rentoutumista, kontaktin ottamista ja rohkaistutaan mielikuvituksen käytössä. Pidetään hauskaa yhdessä ja tutustutaan toisiimme.

Sisällöt

- Oman ilmaisun vahvuuksien ja haasteiden tunnistaminen
- Vuorovaikutusharjoitukset
- Keskittymisen – ja kuuntelemisen harjoituksia
- Rentoutumisharjoituksia
- Improvisaatioharjoituksia

Rento pukeutuminen, esim. verkkarit /trikoot / pitkät housut ja tossut

Keväisin terveisin,
Tuula

Jäsenmaksu

Olethan muistanut maksaa sukuseuramme jäsenmaksun!

Jäsenmaksu vuodelle 2016: 20 € jäseneltä, lisäksi 5 € samassa taloudessa elävältä perheenjäseneltä. (10 vuoden jäsenmaksun voi maksaa kymmenkertaisena.)

Vatasten sukuseura ry:n tili: Kiihtelysvaaran Osuuspankki: FI19 5047 0720 0361 48
Ilmoitathan maksun yhteydessä viestikentässä: Jäsenmaksu 2016 sekä nimi- ja osoitetietosi

Osoitteenmuutokset

Ilmoitathan osoitteenmuutoksesi sukuseuran sihteerille Matti Kuposelle (yhteystiedot alla).

Vatasten sukuseuran kotisivut: www.vataset.org

Vatasten sukuseuran Facebook-ryhmä:
<https://www.facebook.com/groups/vatastensukuseura/>

Hallituksen Imatran kokouksen 12.3. päätöksistä:

Päätettiin tavanomaisista vuosikokoukselle esitettävistä asioista: toimintakertomus, talousarvio, toimintasuunnitelma

Vuosien 2017-2018 jäsenmaksuksi esitetään 20 €/vuosi

Suunniteltiin kokoushotelli Sofiassa syksyllä pidettävää sukujuhlaa

Todettiin, että kolmen suvun jäsenen DNA-näytteet on testattu

Suvun jäsenten toivotaan osallistuvan Sukulapaskilpailuun

Yhteystiedot

Vatasten sukuseuran puheenjohtaja:

Kyösti Vatanen
Kehtovaarantie 157
82170 Uskali
puh 0500 234815
vatanenk@gmail.com

Varapuheenjohtaja ja sukututkimus:

Jukka Hirvonen
Rautionkatu 21 C 19
55910 Imatra
puh 050 4636710
hirvoju2@gmail.com

Sihteeri:

Matti Koponen
Pekkalankatu 28
83500 Outokumpu
puh 040 5690491
matteus.koponen@gmail.com

Hallituksen jäsenet:

Tarja Hukka
Riihiniementie 8 a
82430 Puhos
puh 050 5407597
tarja.hukka@hotmail.com

Liisa Koponen
Pekkalankatu 28
83500 Outokumpu
puh 040 5459472
liisa.koponen@outlook.com

Anneli Saarinen
Kauratie 32
21610 Kirjala
puh 050 3651402
m.annelisaarinen@gmail.com
myös: **sukututkimus**

Pekka K. Vatanen
Huosiovaarantie 71
82730 Tuupovaara
puh 045 3231883
pekka.k.vatanen@viestilinja.fi

Maija Väänänen
Sopentie 197
82600 Tohmajärvi
puh 050 5307613
maivaana@suomi24.fi

Sukututkimus:

Anja Saura
Mäntytie 21 B 19
00270 Helsinki
puh 040 7313719
anja.saura@gmail.com

Elsa Kaipio
Vanha Littoistentie 10 b 9
20660 Littoinen
puh 040 7667014
kaipiot@luukku.com

Tuula Kinnunen
Vanha Turuntie 2 H
02710 Espoo
puh 050 3261906
tuuliss@kolumbus.fi

Suvussa tapahtuu:

Edellisen lehden ilmestymisen jälkeen tiedotusryhmän tietoon on tullut seuraavia tapahtumia:

Ajasta iäisyyteen:

Väinö Vatanen, s. 17.6.1929 Kiteellä, k. 4.9.2015 Kiteen terveyskeskuksessa

Eino Antero Vatanen, s. 21.8.1932 Kiteellä, k. 25.6.2010 kotonaan Kiteen Potoskavaarassa

Markku Tapani Vatanen, s. 13.10.1951 Jäppilässä, k. 25.2.2013 Kontiolahdella

Antti Juhani Vatanen s. 2.3.1929 Ruovesi, k. 31.3.2016 (Kuva: Jukka Hirvonen)

Sukuseura onnittelee:

Jenny Pippuri o.s. Vatanen, 90 vuotta 12.9.2015

sekä kaikkia muita pyöreitä vuosia täyttäneitä/täyttäviä jäseniä.

Vakuuttavaa pankkipalvelua

op.fi/kiihtelysvaara

010 257 6601

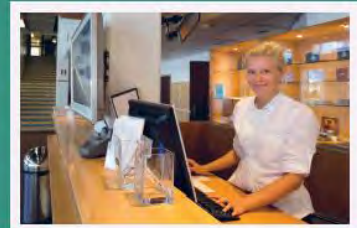
KIIHTELYSVAARAN

Osuuspankki

Jouko Vatasen maalauksia

Kuvan maalaukset ovat osa lopputyötä Taideteollisen korkeakoulun, nykyisen Aalto-yliopiston, taidekasvatuksen laitokselta 1964.

SUKUKOKOUS SOFIASSA

Majoitu Sofian hotellissa
16.–18.9.2016

70 € /1hh/vrk **88 €** /2hh/vrk

Varaukset koodilla Vatasten sukuseura
28.8.2016 mennessä

010 277 900 tai reception@sofia.fi

Kulttuurikeskus Sofia
www.sofia.fi